

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus De Officiis, Electionibus, Dignitatibus, Et
Beneficiis Ecclesiasticis**

**Coras, Jean de
Colonia Agrippina, 1596**

VD16 C 5049

Pars I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63394)

TRACTATUS DE
OFFICIIS, ELECTIONIBVS,
DIGNITATIBVS, ET BENEFICIIS,
ECCLESIASTICIS, D. IO. CORASII
Tolosatis, Iurisconsulti cla-
rissimi, pars I.

CAPVT I.

De totius tractatus partitione, & vario
beneficij nomine.

SVMMARIA.

- 1 Partitio totius tractatus.
- 2 Beneficij multiplex acceptio.
- 3 Beneficium in malam partem.
- 4 Casar quo die interemptus.
- 5 Beneficium pro gratia.
- 6 Beneficium pro Sacerdotio.

Xplicabitur cōmodissimè Benefici-
orū tractatus † quatuor partitionib. R
Prior, quid sit Beneficium, quotque
eius species, Et quæ verbo Beneficij
veniāt. Tum quibus modis præcipuè
beneficium vacare dicatur, atque de renuntiatio-
ne, tam simplici, quàm ex causa permutationis,
necessaria declarabit. Altero membro, quis Sacer-
dotiorum conferendorum potestatem habeat, ex-
ponemus. Tertio, quibus conferri Beneficia pos-
sint. Quarto quibus modis Beneficia concedan-
tur. Vt non sit illic obscurum videre, quomodo
primùm per collationem, deinde per postulati-
onem, tum per electionem, ac demum per nomi-
nationem, & mandatum: denique per præsentationem

A

tionem

tionem prouideatur. Imitatus quantū potui Her-
 mogenia. l. naturali, §. fin. ff. de confir. tut. Qui, si
 queratur de tutore, an ex inquisitione rectè datus
 sit, quatuor hæc considerari iubet: an is dederit,
 qui dare potuit: an ille acceperit, cui fuerat dan-
 dus: An is datus sit, cuius dandi facultas erat: Et
 an pro tribunali decretum interpositum sit. Ante
 omnia tamen † illud præfabimur, beneficiū (quo
 nomine, placuit canonum authoribus sacerdotia
 vocare) in iure tam ciuili, quàm pontificio, non
 vna in significatione accipi. Quandoque enim
 apud Iureconsultos, lex damni, §. quoties, ff. de
 dam. infect. l. inter omnes ad prin. ff. de furt. lege-
 re est beneficium, pro opera, & facto alicuius,
 † rapto etiam in malam partem vocabulo, locuti-
 one tamen purissimis linguæ Latinæ authorib⁹,
 non incognita. Cicero enim lib. epistol. 10. ad
 Treb. † Trebatium increpans, quòd Idibus Mar-
 tijs quibus Cæsarem interemptum nemo ne-
 scit. M. Ant. hominem sceleratissimum, & Remp.
 post Cæsaris mortem diuexantem, ante fores de-
 tinuisset: donec Cæsar interficeretur, inquit,
 Quod verò à te viro optimo, seductus est, tuoq;
 beneficio adhuc uiuit hæc pestis, interdum quod
 mihi vix fas est, tibi subiraſcor. Receptius tamen
 † vt beneficium pro gratia exhibita, & merito, be-
 nefactoq; in alium collocato accipiatur: vt cum
 Thais meretrix Phædriæ adolescenti dicebat.
 Terent. in Eunucho.

Quamobrem Phædria

Cupio aliquos parare amicos beneficio meo.

Et Paul. Iuriscons. l. in commodato, §. sicut, in
 fin. ff. commod. Gregoriusque Pontifex, c. vnic.
 in fin. de commoda. adiuuari nos, non decipi be-
 neficio oportet. Rursus Papi. l. seruus ea lege, ff.
 de

de ser. expor. beneficio affici hominem hominis interesse dixit. Et Iabol. l. pen. ff. de constit. princ. Beneficium (inquit) quod à diuina principis indulgentia proficiscitur, quàm plenissimè interpretari debemus. Pariter que Bonifac. c. decre. de regul. iur. in 6. Decet concessum (ait) à principe beneficium esse mansurum. Et mox c. indultum, eod. tit. indultum à iure beneficium, nemini est auferendum. Pleni sunt profectò huius generis exemplorum libri, l. 3. ff. de obseq. l. si post mortem, ff. de contra tab. l. in omnibus, 3. ff. de regul. iur. & l. Neratius, eod. tit. vt pluribus immorari superuacaneum ducam. At verò licet tot possint esse beneficij appellationes, quot sunt munera, & gratiæ, à legislatoribus adhibitæ: tamen contracta est quandoq; huius vocabuli significatio: nam in prophanis, beneficium pro Feudo, plerunque usurparunt. c. i. cum similibus, quibus caus. feud. amit. in feud. In sacris verò, & spiritualibus pro t sacerdotio, id que frequentius, & vsitatius, ad eò quidem vt iam vulgus nostrum, per Antonomasiam quandam, beneficij nomine, sacerdotia tantummodo intelligat.

CAP. II.

Quid sit beneficium.

SUMMARI A.

- 1 Beneficium quid.
- 2 Beneficium an ius spirituale.
- 3 Simonia in spiritualibus contrahitur.
- 4 Præbenda duplex.
- 5 Laicus procurator in beneficijs.
- 6 Ius patronatus cur habeant laici.
- 7 Ius patronatus, spirituale, & temporale.

- 8 Possessorium beneficij, temporale.
 9 Fructus beneficij vacantis, seruantur successori.
 10 Fructus clericus non facit suos.
 11 Clericus de fructibus non disponit.
 12 Clerici luxu perdit.

HOC itaq; Beneficium, (sic enim deinceps cum nostratibus sacerdotium nūcupabo) sic videtur posse nō malè definiiri, *ius t̄ esse percipendi fructus, ex bonis Deo dicatis, prouenientes clerico, propter diuinum officium competens.* Quæ definitio, quia totam hanc quæstionem continet, initio nobis exponēda est: sed pingui (quod dici solet) Minerua. Dicimus igitur beneficium ius esse, & id quidem t̄ spirituale, glos. in sum. 2. q. 1. Panor. & Felin. in ca. consulere, de simon. cū contractatur t̄ simoniæ vitium, si pro eo iure obtinendo aliquid temporale detur. c. nemo, cap. Matthæus, c. consulere, & c. ad nostram, de simon. Et simoniam certum sit, non nisi in spiritali causa committi, aut ei annexa. ca. quæsitum, de rer. permut. gloss. c. 1. qu. 1. Nec nos offendat, quod laicus præbendam, atque ita beneficium, c. pro illorum, & c. si. de præbend. habere, gloss. c. cum M. de const. conferreq; gloss. ca. imperium. 10. distinct. nonnunquam possit: recteque procurator constituitur, ad permutandum, & acceptandum sacerdotium, eiusve possessionem apprehendendam. Panor. c. accedens, de præb. Rot. decis. 418. in Ann. Et patronus clericum instituendum, ordinario præsentet. c. cū dilectus, de iur. patro. Cū tamē laicum tractare spiritalia nullo modo posse, notius sit quā vt probatione sit opus. c. decernimus de iudi. c. causamque, de præscript. Nam considerandum est, Præbendā t̄ dupliciter accipi. Primò pro

pro

pro quadam fructuum perceptione, à Canonica-
tu seiuncta: quæ tametsi de rebus ecclesiasticis
detur, non tamen ratione diuini officij, sed pro
labore aliquo temporali, de ecclesia bene meri-
tis conceditur. c. si. de magist. c. possessiones, 16.
qu. 1. Aduocato puta, procuratori, aut Syndico,
ca. quicumque, 12. qu. 2. & d. c. possessiones, quam
nihil spiritualitatis habentem laicus merito ob-
tinet. d. c. si. gloss. d. c. cum M. Accipitur & aliter
vt Canonicaui coniungitur, c. dilecto de præbe,
propter diuinum officium competens, c. cum in
ecclesia, de præben. in 6. quæ ideo beneficij verbo
continetur. c. pro illorum, & c. si. de præb. Nec à
laico, vtpotè spiritualium prorsus incapace, ci-
tra apostolici priuilegij authoritatem, c. dilectus
3. de præb. c. Adrianus, & c. in synodo, 63. dist. vlla
ratione teneri: multo quæ minus conferri potest.
dict. c. decernimus, & d. c. causam quæ. Neque ve-
rò existimandum est, laicum † ideo spiritualia 8
tractare, quòd in beneficijs, alijsq; spiritualibus
negotijs, procurator iure fiat: c. i. de procu. in 6.
si quidem nudum tantum præbeat ministerium
procurator. l. mutus, ff. de procur. Proinde eius
qualitas non attendatur. l. Sulpitius, ff. de donat.
inter vir. & vxo. Quod autem à supremis Ponti-
ficibus proditum est, laicos † ius habere præsen- 6
tandi clericos ordinarijs, d. ca. cum dilectus, sin-
gulari fauore sustinetur, vt allecotentur laici, in-
uitentur, & inducantur ad constructionem eccle-
siarum. c. quoniam, de iur. pat. Panor. c. ad aposto-
licam, de simo. Nec omni ex parte ius patronatus
† spirituale censerit debet: gloss. c. piæ mentis, 16. 7
qu. 7. sed temporale potius spirituali annexum.
Aut vt alij volunt, temporale partim (quia à lai-
cis possidetur in hæredes migrans) c. quanto, de

iudic. partim spirituale, quia vendi non potest. c. i. de iur. patro. c. querelam, de elect. c. filijs, 16. quæst. 7. Quæ de re suo loco latius. Cur autem iudex secularis, de possessorio beneficij cognoscat, in dubium reuocandum non est, siquidem vsu obtinuerit, & iure verissimum sit, possessorij causam, non spirituales, sed t̄ temporales esse. ca. de iure patro. Nec absurdum videri debet, eiusdem negotij respectu, petitorium, spirituale: & possessorium, temporale censerī: gloss. c. literas de iur. cal. Car. Cle. dispendiosam, de iudi. cū nihil habeat commune cum possessione proprietas. Guid. Pap. qu. i. Versatur porrò hoc ius de quo cœpimus disputare, in perceptione fructuū, vt & finitionis verba demonstrant. Vsque aded, vt fructus post mortem prouenientes, si non in ecclesiæ utilitatem conuertantur, l. naturaliter, §. i. ff. de acquir. possess. futuro t̄ successorī debeant reseruari. c. cum vos, de offic. ordi. Non quidem (sic enim, licet cum paucis sentio) vt fructus t̄ suos clericus faciat, c. hæc huius, & c. nō liceat, 12. quæst. 2. c. fin. de offic. ord. in 6. sed vt ex his ad victum sibi ecclesiæque deseruientibus, subministret, quodque superest, Christi pauperibus elargiatur, aut in ecclesiæ utilitatem conuertat. c. si. vbi gloss. & Panor. de pecul. cler. De his enim t̄ testari, aut inter viuos vllō modo disponere, prohibetur. c. episc. c. nulli, §. si. 12. qu. i. gloss. cap. suscepti, de electi. in extrauag. Ioan. 22. Nisi tanquā procurator, his qui deseruiunt iuxta seruitij meritum, d. c. fin. de pecul. cler. c. relatum, 2. §. licet, de testam. & d. c. fin. in fi. aut alijs moderatè, secundum consuetudinem loci. c. 2. & 3. de dona. Panor. c. cū esses, col. 7. de testa. Et si quid fortè clericus luxu perditus, (quales multos fert ætas nostra)

nostra) ex his profundat, restitutioni obstringitur. Arch.c.1.48. distin. Nam vt Hieron. dicebat, Clerico de altari viuere permissum est, non t̄ luxuriari. dict.c.1. At verò posteriora definitionis verba, (propter diuinum officium competens) significant, nos h̄c prophana non tractare beneficia: sed ecclesiastica, quæ solis clericis, c. cum adeò, de rescript.c.ex literis, de transa. & à personis duntaxat ecclesiasticis, non item à laicis, c.nullus, c.per laicos, c.non placuit, c.laicis, & c. si quis principum. 16. qu. 2. nisi ex priuilegio, ca. dilectus, 3. de præben. gloss. d.c.laicis. purè libereque, hoc est omni spe lucri cessante, & quacunque pactione reiecta, ac sine diminutione, ca. vnt eccle. benefic. c. consulere, de simo. c. si quis dator, c. si quis episcopus, & c. si quis obiecerit, 1. q. 3. conferuntur.

CAP. III.

Hospitalia, leprofariæ, & alia id genus,
an beneficij verbo veniant.

SUMMARI A.

- 1 Hospitalia, an beneficij verbo veniant.
- 2 Præceptorie Rhodienses.
- 3 Hospitalia an exprimenda.
- 4 Literarum iustitia, & gratiæ differentia.

PRædicta autem satis ostēdunt t̄ Leprosarias, & vulgò dicta, Hospitalia (quarum species variæ in iure leguntur) l. illud, C. de sacros. eccles. aliaque id genus, beneficij verbo non significari, Clem. per literas, de præben. etiam si ecclesias annexas habeant, decimasque & alia spiritualia iura possideant. d. Cle. per literas. Atque ideo nec à legato conferri, nec sub nominationibus

- bus comprehendere, gloss. §. si autem illi, de colla. in pragma. nec beneficijs permutari. gloss. §. item quod vniuersitates, eod. tit. Cum laicis committantur, Cle. quia contingit, §. vt autem, de relig. do. viceque tutorum gubernatores eorum locorum administrent, l. orphanotrophos, C. de epis. & cler. obstricti quotannis reddere rationem. d. §. vt autem. Ideoque non beneficium, sed officium habere dicatur, d. l. orphanotrophos. nisi tamen ecclesiastico beneficio vnita essent. ca. super eo, de præben. in 6. (vnita quippe res & addita, naturam eius cui adijcitur, redolet) l. prædijs, §. qui domum, ff. de leg. 3. l. si conuenerit, §. si nuda, ff. de pig. act. Aut religiosis personis deputata, eisdemque solita in titulum conferri. d. Cle. quia, §. præmissa. Sicuti sunt præceptoriarum † Rhodienses: que cum non nisi fratribus Hierosolymitanis, atque ita personis ecclesiasticis conferantur: capitulo dudum, de decis. Panormitanus in Rubri. de reg. beneficijs ecclesiastic. annumerari merito debet.
- 3 Barba. Cle. causam, de elect. Sed & de Hospitali † impetrans beneficium, mentionem facere debet. Feder. Senens. conf. 325. Cum eius expressio Papam retardare, aut saltem difficiliorem redde
- 4 re possit. c. postulasti, de rescr. gloss. d. §. ite quod. Quod accipiendum est in literis † iustitię, in quibus patrimonium quoque exprimi debet. Feli. d. c. postulasti, colum. 2. nam secus in literis gratiæ. Cardi. & Imol. Cle. si de offi. ord. col. 16. de rescr. Fely. c. in nostra.

De pensione. CAP. IV.

SUMMARIA.

1 *Pensio an sit beneficium.*2 *Pen-*

- 2 Pensionarius ad quid tenetur.
- 3 Pensio beneficio non commutatur.
- 4 Pensio an nuptijs perdatur.
- 5 Pensio an exprimenda.
- 6 Pensionis finitio.
- 7 Pensionis moderata portio.
- 8 Motus proprius quando nihil operetur.
- 9 Pensionem quis constituat.
- 10 Pensio an quantitatiuè imponenda.
- 11 Beneficium scindere ex causa licet.
- 12 Pensionis constituenda multiplex causa.
- 13 Pensio in fraudem praesumitur imposita.
- 14 Episcopo asserenti causam non creditur.
- 15 Patri testanti de meritis filij non statur.

Insuper nec t̄ pensio, beneficij nomine intelligitur. c. ad audientiam, 2. vbi Pan. de rescri. c. quamuis, de pr̄eb. in 6. Cum sit quid temporale, spiritualitatis nihil habens. Pan. d. c. ad audientiam. Cuius ideo laicus capax est. ca. possessiones, 16. q. 1. Vndè clericus t̄ qui ratione beneficij ad residentiam, d. l. ex tuæ, & c. fin. de cler. non resid. & ad officium, cap. fi. de resc. in 6. tenetur: propter pensionem tamen, ad neutrum obstringitur. d. c. possessiones, Gem. & alij. d. c. quamuis. nec p̄sionem t̄ beneficio permutare potest. glo. 3
 §. item quod vniuersitates, de colu. in pra. Cum sola beneficia, beneficij, & spiritualia, spiritualibus commutentur. c. fi. de re. permut. Et executor datus ad prouidendum de beneficio, pensionem constituere nequit. dict. c. quamuis. Et licet per contractum matrimonij t̄ vacet beneficia, c. 4
 3. c. diuersis, de Cle. coniug. non tamen amittitur pensio. Card. Cle. 1. §. eadem, d. sup. neg. Rip. ca. 2.

num. 128. de iud. Quod nō reciperem in pensione clerico assignata loco beneficij, vt fit hodie ex causa cessionis aut resignationis. Hiero. Gig. tra. pensio. q. 54. Cum per nuptias, clericatus nomen, & priuilegia, nisi duobus casibus clericus amittat. c. 1. de cleri. coniu. in 6. Et loco beneficij pensio subrogata beneficij naturam sapere debeat. l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. Præterea potest sola voluntate, vt & alia quæuis res prophana, dimitti pensio. gloss. & Præpo. c. Agathosa, 27. qu. 2. Tametsi beneficio, sine autoritate superioris nemo cedat. cap. admonet, de renunc. Denique impetrans, licet de beneficio quantum-
 5 licet modico, mentionem facere teneatur: c. si proponente, de rescrip. c. si motu, de præb. in 6. pensionem tamen quæ beneficium non est, subijcere poterit, d. c. quamuis, nisi esset iure beneficij constituta, de persona in personam migrans. Rota decis. 210. in Ant. (Cuiusmodi tamen translationes, nisi in patria obedientiæ, hoc est in prouincia prouinciæ, Gallia non recipit. Philip. proba. d. §. item quod.) Aut nisi eam pensionem clericus in vim priorum literarū assequutus esset. d. ca. ad audientiam. potuisset enim eius expressio principem remorari, dict. c. postulasti, de rescript. & cum haberet impetrans ex primis literis beneficium, l. qui actionem, ff. de regu. iur. si eis renuntiauit, quia per eum stetit quominus haberet, censetur beneficium assequutus. l. iure ciuili, ff. de condit. & demon. Panor. d. cap. ad audientiam, 4. not. Amplius ipse puto, vbi impetrantur literæ iustitiæ, (quas alij in forma communi, alij in forma pauperum, alij in forma cum secundum vocant: Panor. d. c. postulasti, col. 2. pensionem perpetuò exprimendam. Confundentur hæ literæ,
 inopia

inopia impetrantis: cap. si pauper, de præb. in 6. quæ ex pensione cessat. Vnde potuit verisimiliter Papa, ea expressa à confessione retardari. dict. c. postulasti. Tamen si in literis gratiæ, quæ (cum ex mera principis liberalitate procedant) favorabiliores sunt: Fred. consil. 56. Fran. d. c. si pauper. Iure verius existimem, non teneri impetrantem pensionis mentionem facere. d. c. ad audientiam, & d. c. quamuis. At verò usus sanctissimè recepit, ut cum pensio ad vitam concedatur, loco quæ beneficij plerunque succedat: eius in literis, impetrantem semper oporteat meminisse. gloss. regu. cancel. 61. Gomef. in regu. de infir. refig. qu. 16. Est autem pensio † de qua agimus, moderata quædam ⁶ portio, ex redditibus beneficij, autoritate superioris, ad tempus separata, per modum quantitatis, & cum causa alteri assignata. Quæ definitio, ad pensionem quinque requiri demonstrat. Moderatam † imprimis portionem, ita scilicet, ut ea ⁷ soluta satis supersit fructuum, ad subministranda Titulario Clerico necessaria, c. vacante, in fi. de præb. Panor. cap. conquerente, de cler. non resid. iuraque episcopalia persoluenda, c. de monachis, de præben. Ne alioqui contingat, ecclesiam debitis seruitijs defraudari. c. suscepti, de præben. in extrauag. Ioan. 22. Ergo si immensa constituta fuerit pensio, ad quantitatem iure permissam reducenda erit. c. suggestum, de decim. c. quanto, de censib. Quæ videtur dimidia pars fructuum: d. ca. suscepti, §. in illis verò. Licet in Gallia, ultra tertiam partem non recipiatur. Rebuff. de pac. poss. nu. 116. Etiam (ut nuper plerisque licet reclamantibus respondi) si pensionem, summus pontifex motu proprio † imposuisset. Quãuis enim ⁸ vltronea hæc principis voluntas surreptionem tollat:

tollat:

tollat: c. si motu, de præb. in 6. Cle. si Romanus, eod. tit. & utrobique doctor. omnemq; taciturnitatem purget: Feli. ca. ad aures, col. 4. de rescr. nec quicquam tamen præter, aut contra verisimilem principis voluntatem, operatur. gloss. d. Cle. si Romanus. Atque ideo non in præiudicium tertij nempè rectoris grauati, Panormitanus capit. 1. col. 8. de iudic. & d. c. ad aures, col. 2. cum papa iuri alterius quantumlibet modico, gloss. c. cum olim, de consue. derogare velle non præsumatur. c. super eo, de offic. deleg. Et talis præsumitur papæ intentio, qualis de iure esse debet. c. causamq; & c. si quando, de rescript. Rursus, ad pensionem exigimus authoritatem superioris, c. nisi, §. quia igitur, de præben. Cle. 1. §. eadem, de suppl. neglig. nempe summi Pontificis: (de quo ambigendum non est, cum in beneficijs plenissimam liberissimamq; habeat potestatem. c. 2. de præb. in 6. Cle. 1. in fin. vt lit. pend.) legati, Archiepiscopi, aut etiam Episcopi, c. nuper, vers. pen. de sent. excō. gloss. c. postulasti. de cler. excom. cum papa hanc facultatem peculiariter sibi non reseruauerit. Et quamuis in hoc regno, non ab altero quàm summo pontifice, pensiones constitutæ recipiantur. Rebuff. de pa. poss. numer. 105. Addimus deinde ad tempus, quoniã non perpetuò separatur pensio à beneficio, sed ad vitam tantum pensionarij. Doct. d. c. ad audiendam, de rescrip. Cuius morte, ad instar vsusfructus, l. antiquitas, C. de vsusfr. §. finitur, Instit. eod. titu. extinguitur. Vndè nec renunciari poterit, nisi Papa ius illam transferendi concessisset. Rot. decis. 210. in Ant. Nec tanquam vacans impetrari: licet in beneficijs cōtra, c. sanctorum, 70. di. c. 1. de capel. mona. quæ renunciantur, & cum vacant, impetrantur, alterique

con-

conferuntur. Ideoq; notius puto, quàm vt egeat probatione. Desideratur præterea vt per modum
 † quantitatis, pecuniæ numeratæ, puta frumenti, 10
 aut vini, non etiam per modum quotæ: vt detur
 scilicet tertia, quarta, aut alia pars reddituum,
 fiat pensionis constitutio. 10a. And. c. audiuius,
 col. 4. de collu. deteg. Ne alioqui sectio † benefi- 11
 cij inducatur, c. maioribus, de præbe. Feli. d. c. ad
 audientiam, col. 2. nisi summi pontificis, (qui vt
 diximus, ex sui ipsius lege omnia potest) d. cap. 2.
 de præb. in 6. auctoritate imponeretur, c. vacan-
 te, ca. maioribus, & c. cum causam, de præb. Cæ-
 terùm, ipse nulla ratione confirmari eam senten-
 tiam video. Quando verum non fit, ex constitu-
 tione quotæ diuidi beneficium. Quod tunc pro-
 priè scinditur, cum ex vno, duo efficiuntur. d. c.
 maioribus, & d. c. vacante. Pensio autem benefi-
 cium non est, d. c. quamuis, de præben. in 6. mor-
 tuoque pensionario, vsusfructus exemplo peri-
 mitur, vt diximus. Præterea cum pensionis im-
 positio non nisi ex causa permittatur: gloss. cap.
 prohibemus, de censib. nihil pugnat: siquidem
 scindere beneficia quoque ob causam liceat. cap.
 vacante, vbi Panor. gloss. d. c. maioribus. Causam
 autem in pensionis † constitutione, iustam & ho- 12
 nestam subesse oportet. Cle. 1. §. eadem, de supp.
 neg. gloss. d. c. prohibemus. Veluti bonum pacis,
 c. nisi essent, de præb. (qua ratione videmus, ex
 causa cessionis, inter litigatores, aut resignatio-
 nis, pensiones quotidie reseruari.) in signe homi-
 nis erga ecclesiam meritum, ca. per tuas, de don.
 excellens virtus, summaque doctrinæ peritia, c.
 de multa, de præbend. c. cum ex eo, de eccle. in 6.
 senectus, ægritudo, debilitas, aut alia pia causa.
 c. possessiones, 16. q. 1. Dec. conf. 436. Quæ si desit,
 nisi

- nisi à summo pontifice procedat, Feli. d. c. ad audientiam. inanis est constitutio. d. ca. i. gloss. d. c. prohibemus. Multo que magis, si in fraudem legis fiat, reijcietur. cap. extirpandę, §. si. de præbend. & dict. c. audiuius. Sicuti si assignaretur puero, aut alteri, beneficiorum incapaci. Panor. cap. conquerente, de cler. non resid. In fraudem autem pensionem constitutam semper præsumã, si non de causa appareat: Ancha. & Card. dict. §. fin. aded quidem, vt episcopo causam t̄ asserenti non credatur, Oldrad. consi. 226. qui factum libere facere non possit. l. si forte, vbi Bart. ff. de cast. pecul. Sicuti nec patri t̄ creditur (filio qui donauit) testati filij merita præcessisse. Accurs. & cæteri: in l. si donatione, C. de coll. Cùm autem omnis actus ex causa permissus, causæ suæ commensurari debeat: capit. relatum, vers. licet, 2. de testa. l. magis puto, §. item Prætor, ff. de tutor. & curat. debet quoque pensio causæ respondere, vt non ex leui causa, grauis, & onerosa, cõstituatur. Oldrad. consi. 226. col. 4.

CAP. V.

De beneficijs curatis, simplicibus, electiuis, collatiuis, regularibus, secularibus, alijsque speciebus beneficiorum.

SUMMARI A.

- 1 Beneficium curatum, & simplex.
- 2 Beneficia duo, etiam simplicia, nemo tenet.
- 3 Beneficij verbo quando curatum veniat.
- 5 Dispensationes restringenda.
- 5 Regularia, & secularia beneficia.
- 6 Beneficia iure communi secularia.

- 7 *Regularia regularibus.*
 8 *Electiua & collatiua beneficia.*
 9 *Dignitates electiua.*

NVnc videndum, quotuplex sit beneficiū ?
 & summa beneficiorum diuisio hæc est,
 quia quædã simplicia † sunt, quæ qui pos- 1
 dent, non alterius quam sui curam habent. cap. fi.
 de præbend. Alia duplicia, quæ alio nomine cu-
 rata dicuntur, hoc est curam animarum habentia :
 cap. dudum ecclesia, de elect. & ca. de multa, vbi
 Panor. col. penul. de præben. qualia sunt quæ pa-
 rochias habent. cap. execrabilis in fin. de præben.
 in extrauag. Ioan. 22. Cura enim tunc dicitur in-
 esse beneficio, cùm clericus ei perfectus, admini-
 strationi sacramentorum obstringitur. gloss. Cle.
 dudum, §. statuimus de sepult. cum potestate li-
 gandi, atque soluendi, Inn. c. cum satis, de offic.
 Archid. quod soli conuenit sacerdoti. ca. omnis,
 de poenit. c. in nouo. 21. distinct. Dec. cap. ad aures
 de rescript. Omnia autem siue curata, ca. 2. c. quia
 nonnulli, cap. ex tuæ. & c. fin. de cler. non resid.
 siue simplicia, cap. super inordinata, de præben.
 etiam modici valoris, ca. conquerente, de cleric.
 non resid. residentiam requirunt. gloss. §. nam ec-
 clesiarum, l. in proce. pragm. Vndè nec quidem
 duo † simplicia, citra dispensationem possunt ob 2
 tineri. Propter (vt inquit) impossibilitatem
 utrobique deseruendi. cap. 2. de offic. vicar. Sed
 nec cum summi Pontificis dispensatione, si causa
 non subsistat. gloss. & doct. ca. dudum, 2. de elect.
 Panor. cap. cum adeò, de rescript. Appellatione
 verò beneficij, † si laxiorem sequamur significa- 3
 tionem, ecclesiastica omnia comprehendemus
 beneficia. ca. 2. de præb. in 6. gloss. c. 1. de reg. iur.
 eod.

- eod.lib. Maiora, vt quascunque dignitates, gloss. Cle.auditor de rescript. nec tantum episcopatū, c.veritatis, de dolo & contum. sed etiam Papatū. c.1. de maled. Minora item duplicia, & simplicia, gloss.c.1. de rer. permut. in 6. & in Cle.1. de causa poss. quantumcunque modica. gloss. Clem. si de offi.ord. Vndè vicarius episcopi, cui specialiter beneficiorum collatio commissa est, curata & dignitates quascunq; cōferre poterit. Rot. deci. 437. in Ant. Similiterq; procurator ad acceptandū beneficia constitutus, & curata, & dignitates, acceptabit. Gem.c.fin. in fin. de offic. vicar. in 6. In materia † tamen (vt vocant) stricta, sicuti in literis ad beneficia, ca. quamuis, de præb. in 6. & dispensationibus, c.1. §. fin. de fil. presbyt. in 6. beneficij verbo, non venit curatum, cap. fin. de præb. cap. cum in illis, in prin. eod. tit. in 7. nisi fortè eadem esset ratio. Deci. in rubri. de rescript. in fin. Sed nec præbenda, canonico conferri solita, continetur. Panorm. cap. postulasti, col. 2. eod. tit. nisi alia non extarent beneficia simplicia, Archid. ca. alienationes, 12. qu. 2. tumque ne gratia principis elusoria reddatur. cap. si Papa, de priuil. in 6. Felin. latè, d. c. postulasti, col. 7. Beneficiorum † item quædam secularia sunt, hoc est solita clericis secularibus assignari, Clem. vnic. de suppl. neglig. prælat. Cuiusmodi sunt † omnia iure communi: cum primarius sacerdotiorum status sit secularis
- 4
- 5
- 6
- Rot. decis. 32. in not. Quædam verò regularia, † quæ ex fundatione per religiosos regi debēt, aut solita sunt regi. capit. cum de beneficio, de præb. in 6. & d. Clem. vnic. Vt abbatia regularis, ca. cum ad monast. de stat. monac. monachus, gl. Clem. fin. de iud. prioratus conuentualis, Clem. 2. de rescript. Cle. 1. §. cæterum, de stat. mo. claustralisq; dict. c.

dict. ca. cum ad monaster. Et canonici regularis, vt
 auxitana. c. auaritia, de præb. c. quod Dei, de stat.
 monach. glos. d. Clem. fin. Quoniam autem inde-
 cens est disparis professionis homines, ecclesijs
 præficere: Clem. i. de elect. regularia, † regula- 7
 ribus: secularia, secularibus conferenda sunt. c.
 cum de beneficio, de præb. in 6. Nisi vrgeat ne-
 cessitas, quia puta idonei non reperiuntur. c. inter
 de relig. dom. Aut euidens subfit utilitas, veluti
 fauor prædicationis, qui efficit, vt Monachus ap-
 tus concionator, parochiæ seculari, iure præfici-
 atur. dict. c. quod Dei, gloss. cap. in parochia. 16.
 qu. i. Deinde beneficiorum, alia sunt collatiua: 8
 † quæ collatione, aut alio quàm electionis modo
 obtinentur. Aut per electionem quæruntur, quæ
 non indiget confirmatione. glo. Clem. quia con-
 tingit, §. vt autem, de relig. domib. Alia electiua,
 in quibus proceditur via electionis superioris
 confirmationem exigentis, §. monasterijs, de reg.
 ad prælat. no. in concord. glos. §. quibus, de elect.
 in prag. aut installationem, quæ loco confirma-
 tionis adijcitur, Oldr. consil. 146. Felin. cap. cum
 Bertol. col. 2. de re iudic. quæ ideo sub præuenti-
 onibus Papæ, ca. 1. §. nec etiam, de collat. in prag.
 latè Boer. decis. 2. aut mandatis de prouidendo:
 non cadunt. Etiam si nullus modus exprimat.
 Quia simpliciter mandetur prouideri, de benefi-
 cio vacaturo. Dec. cap. 1. in princip. de election.
 Nec ab his abhorret Innoc. 6. sententia. dicentis,
 electiuas † dignitates eas duntaxat dici, in quarū 9
 electiōe seruat formam ab Innocentio III. data,
 In cap. quia propter de elect. vel per cuius vaca-
 tionem Ecclesia dicitur viduata pastore. Refert
 Felin. c. in nostra, 32. col. de rescrip. Sunt & quæ-
 dam beneficia mixta, §. i. in proœm. concordant.

B

& ea

& ea dicuntur, quæ ex electione, & collatione, participant: vt ea in quibus eligentes conferunt eligendo, superioris confirmatione non desiderata. Rebuff. in dict. §. 1. Aut in quibus per præsentationem & institutionem proceditur. Io. Ayma. dict. §. 1.

CAP. VI.

De beneficijs datis in titulum, & in commendam.

SVMMARIA.

- 1 Titulus quid.
- 2 Titulus coloratus.
- 3 Commendari quando dicatur beneficium.
- 4 Commenda quomodo fiat.
- 5 Commenda non est titulus.
- 6 Commendis hodie quomodo vtamur.
- 7 Commenda est hodie titulus.
- 8 Commendatarij quid possint.
- 9 Procurator in rem suam, non reuocatur.
- 10 Gallorum de commendis vsus.
- 11 Afficitur beneficium tripliciter.
- 12 Galli soli pragmaticam receperunt.

Postremo beneficia quædam in titulum dantur, quædam in commendam. ca. dudum ecclesia 2. de elect. c. qui plures, 21. q. 1. Titulum

- 1 † hîc accipi volo, pro quolibet modo obtinendi beneficia, lege non improbato. gl. §. 1. de pa. poss. in prag. Cui si vitij nihil obijci potest, iustus & verus appellabitur. Alioqui cum figuram tatum, & colorem tituli habeat: coloratus † dicetur, d. §. 1. l. fin. ca. mand. doct. c. cum nostris, de concess. præbend. Quod generaliter contingit, cum titulus ab eo processit, qui disponendi potestatem habebat

bebat, defectu tamé recipientis, aut alia ratione,
 iniustus redditur. Gloss. dict. §. 1. Guid. Pap. qu. 85.
 Imol. in cap. proposuit, de concess. præbe. In com-
 mendam † verò conceditur beneficium, cum Ro- 3
 manus pontifex, legatus, aut episcopus, (neque
 enim inferioribus qui ex priuilegio, aut alio iu-
 re spiritali conferunt, capit. omnes basilicæ, 16.
 quaestio. 7. concessum est) Geminian. cap. nemo,
 de elect. in 6. Ecclesiæ vacantis custodiam, alicui 4
 † committit, administratorem generalem eius
 templi illum constituens. dict. ca. nemo, de elect.
 in 6. c. cum nobis, in fi. eod. tit. in Ant. Commen-
 dare enim aliud est nihil, quam deponere. l. Pu-
 blius, ff. de posit. l. commendare, ff. de verb. signi.
 Hoc autem ad tempus sex mensium, & pro eui-
 denti necessitate aut vtilitate ecclesiæ, lex per-
 mittit. d. ca. nemo. Quare commendatarius, qui
 ecclesiæ vacantis, & fructuum ad tempus dunta-
 xat custodiam habet: d. c. cum nobis, in fin. gloss.
 dict. §. 1. de pa. poss. nec tenere † beneficium, Rot. 5
 decis. 244. in Ant. iusve habere in beneficio, aut
 canonicum titulum. gloss. d. cap. nemo, & dict. c.
 qui plures. censetur. Vti nec depositarius, in
 re deposita. l. licet, §. fin. ff. de pos. Ang. consil. 35.
 Ideoque aliud beneficium cum cura, in titulum
 iure habere poterit, d. cap. dudum, & d. c. qui plu-
 res. ad nutumque ipse remoueri. l. 1. §. si sic, ff. de
 posit. c. 1. de cap. mon. gl. c. si constiterit, de accus.
 Nec fructus suos faciet, gloss. & alij, d. ca. nemo.
 quorum totiusque administrationis, eum redde-
 re rationem oportebit, cap. placuit, 10. q. 3. Arch.
 ca. is cui, de elect. in 6. Nec poterit etiam permu-
 tare, c. 1. ibi sua beneficia, de rer. permut. in 6. nisi
 authorante eo, qui commendauit, Panor. ca. cum
 olim, de re. permut. apud quem, non apud comen-

datarium, censetur esse beneficium. Rota. dict. decis. 244. Nec per commendatarij mortem vacabit beneficium. c. obitum, & c. Catinensis, 61. dist. Sed cessante cōmenda, eo modo quo prius. glos. Cle. 1. vt lit. pend. Deci. conf. c. 49. Nec cogi poterit, professionem facere, beneficium regulare in commendam habens, ad quod Titularius cogetur. Cassiodor. in regul. cancel. decis. 32. Hodie

6 † commendis aliter vtimur. neque enim ad tempus, aut pro utilitate ecclesiæ, sed perpetuò, & p utilitate personæ conceduntur: Roma. conf. 350. colu. 2. modo nimirum excogitato, quo clerici hoc prætextu, fructibus ecclesiæ perditè luxuri-
entur. Ergo cū hodie † commenda ad instar beneficij Titulati, sit perpetua: cap. 1. de cap. mona. in 6. ca. sanctorum, 70. dist. legitimus, & canonicus titulus, censi debet. gloss. ca. licet, de elect. in prag. & dict. c. nemo, Gomef. latè. in regul. de triennali possessore. Vndè permutari cum beneficio intitulo poterit, c. fin. vbi Imol. de rerum permut. sub gratia ad beneficia vacatura includetur, Socin. conf. 32. col. 6. eritque cum alia incompa-
7 bilis, si vtraque de beneficio curato existat. Gomef. d. reg. de triennali. De ea tenebitur impetrans facere mentionem, Regu. conf. 41. Bert. cōf. 235. vol. 3. vacabit beneficium per mortem cōmendatarij, Rot. decis. 243. in Ant. qui sicut titularius, ad plures annos fructus beneficij sui locare poterit. Cald. conf. 8. tit. de loc. Nam & eorum dispositionem, ne dicam dissipationem, vel ex Bullæ verbis liberam omninò habet. Card. ca. cum autem, 64. distin. Vndè cum beneficiorum collatio, inter fructus reperiatur: gloss. cap. cum olim, de maio. & obed. & in c. cum Bertol. de re iud. bene-
8 ficia † commendatarius confert. Eidemque ex
Boni-

Bonifacij octauū constitutione, causæ sedis Apostolicæ committentur. Barb. conf. 2. vol. 2. In eundemque facta delegatio sub nomine dignitatis, transibit, De. ca. quoniam Abbas, de offic. deleg. nec poterit, nisi ex causa, cap. monachi, in fin. de stat. mona. c. inuentum, 16. qu. 7. remoueri. Roma. consilio 350. Censetur enim procurator in rem sua, qui cum domino præferatur, l. procuratore, ff. de procura. non potest reuocari. Accur. l. sicut, §. si procurator, ff. qui mo. pig. sol. Quæ omnia præsertim apud Gallos obtinet: qui prorsus exploratum habent comendam in omnibus, & per omnia, vim tituli obtinere. Rebuff. latè in tract. de pacif. poss. num. 35. cum seq. Vt sine controuersia verum sit, commendatarijs, sicuti titularijs, nominationes ab vniuersitatibus dirigi posse. Rebuff. tract. not. qu. 8. Ad hæc verò notandum, sicuti reservatione, cap. vt nostrum, de app. c. si eo tempore, de rescrip. in 6. & litigio, ca. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. ita comenda affici beneficium & reservari. Roma. dict. conf. 350. Vt non ab alio, quàm à summo pontifice, conferri possit, quod Bertrandus Carpentoratensis pluribus nouissimè comprobauit. Bertr. conf. 235. vol. 3. Sed cum decreto Basiliensi, (quod sola Gallia recepit) reservationes abolitæ sint, §. 1. de reserua. in pra. cui fraus fieri posset, si per commendam beneficium reservaretur, vbi Papa non prouideret de beneficijs in titulum, sed illa comendaret: glos. ca. licet, de elect. in prag. crederem, apud Gallos, sicuti nec reservatione expressa, ita nec comenda, affici beneficium. quod & Moderni quidem annotarunt. Phil. prob. in addi. ad Ioan. mona. cap. præfenti, col. 14. de offic. leg. in 6.

De non conferendo viuentis beneficio.

SUMMARI A.

- 1 *Papa ius tribuit ad vacatura.*
- 2 *Vxorem ducere eam cum qua viuente marito contraxit, nemo potest.*
- 3 *Collegio beneficium necdum vacans confertur.*
- 4 *Recepto in canonicum, præbenda promittitur.*
- 5 *Coadiutor quando dari possit.*
- 6 *Beneficium vacans promitti potest.*
- 7 *Beneficium nondum sepulto clerico, an conferatur.*
- 8 *Tempus prouidendi de beneficio.*

Porro autem, neque in commendam, neque in titulum, potest beneficium nondum vacans, (præterquam à summo † Pontifice, qui ex plenitudine potestatis ius tribuit ad vacatura) cap. proposuit, de compræben. c. 2. de præben. in 6. certæ personæ conferri, promittive. cap. 1. 2. 3. & ca. post electionem, de concess. præben. Ne improbè nimis alienæ mortis captandæ occasionem præbeamus. ca. 2. & 3. eod. tit. in 6. aded quidem vt non confirmetur sequenti vocatione collatio. c. auditis, de ele. Panor. c. relatū, de concess. præbend. Quod enim principio nullum est, post factō non conualescit. l. quod initio, ff. de regul. iur. Clericus verò, qui scienter viuentis beneficium impetrat, adulter, infamis, cap. audiuius, 3. qu. 2. fur, & latro, cap. non furem, 7. qu. 1. habetur, deponique debet, ca. imprimis, 2. qu. 1. & à communione ccllesiastica repelli, ca. 1. de concess. præben. perpetuò priuatus potestate, idem obtinendi beneficium. Panor. & alij dict. c. 1. Quem-
admo-

admodum enim (inquiunt) ducere eam vxorem
 nemo potest, cum qua viuente marito contraxit,
 c. fi. de eo qui dux. in mati. ita nec beneficiū con-
 sequi, quod adulterina foeditate, sponso vero vi-
 uente, inquinare ausus est, ca. sicut, 7. q. 1. & dict. c.
 audiuius. Falsa fanè ratio, cū nemo eam in v-
 xorem habere prohibeatur, cum qua viuente ma-
 ritò contraxerat de facto, non sequuta copula car-
 nali, d. c. fi. An verò illæ penæ, d. c. 1. in impetrāte
 viuentis beneficium ignoranter, locum habeant?
 Disputat pulchrè Deci. consili. 349. Cū autem
 improbabilè votum captandæ mortis, verifimi-
 liter in † collegio cesset: quando soleant negligi,
 quæ cōmuniter possidentur. l. 2. C. quādo & qui-
 bus, libr. 12. Et nemini datum cēseatur, quod vni-
 uersitati conceditur. l. sed si hoc, §. si verò, 12. q. 2.
 viuentis beneficium, conferri posse, proditū est.
 c. cum venissent, vbi gloss. & Panor. de restit. spo.
 Recepto † quoq; in Canonicū prębenda promissa
 debetur, cap. relatum, de pręb. si non in vim pro-
 missionis, ob causam saltem receptionis, gloss. c.
 2. de conces. pręb. in 6. quod indecens sit ascitum
 in Canonicum, carere prębenda. ca. cum super, de
 conces. pręb. d. ca. relatum. Beneficium pręterea
 quod vacat de iure, licet, non de facto, rectè con-
 fertur. cap. licet, 2. de pręb. in 6. cap. 1. §. sacri, de
 homicid. eod. lib. Veluti propter malos mores,
 cap. 1. de offi. custo. ca. si quis abbas, 18. qu. 1. insuf-
 ficientiam, ca. fi. de ætate, & qualit. ca. licet Hely,
 vbi Innocent. de simon. aut aliam indignitatem
 ca. cum ex iniuncto, in fin. de hære. clerici. Idem-
 que nonnulli putant, Bald. l. post susceptam, ff. de
 excus. tutor. si clericus tam valetudinarius sit, aut
 decrepitus, vt nullo ecclesiæ vsui esse possit.
 Quod factitatum olim à Venetis, de Francisco

- Foscarino eorum Duce legimus. Firmian. tracta. de episco. libr. 1. Sed hoc ego iniquitatis plenum iudico, cap. scripsi, c. sicut. 7. qu. 1. magisque cen-
- 5 feo, ei dandum † coadiutorem, c. ex parte, de cler. agro. cap. grandi, de sup. negli. in 6. ca. petisti, 7. qu. 1. qui non sua culpa, sed vel ætatis, vel valetudinis infoelicitate, inutilis factus fir. At verò cū
- 6 omnimodò † vacat beneficium, rectè promitti potest, ca. nulla ibi antequam vacent, de concess. præben. & promissum debetur, licet affectū non sit. ca. si soli, eod. tit. in 6. Gemi. cap. 2. illo titulo. Quippè potest ordinarius illud alteri nihilominus conferre. Pano. d. c. nulla, 3. not. Matrimonij exemplo iure sumpto, cap. inter, de translat. epis. quod consistit & legitimum est, tametsi, ca. sicut, de sponsali. sponsalia atque adedò iurata, cum alio præcesserint. Conferri autem potest beneficium,
- 7 simulatque † clericus mortuus est. ca. episcopus, 1. in fin. 8. quæsti. 1. ab ordinario, etiam ignorante mortem, & sub conditione si vacat. gloss. & doct. cap. 2. de elect. in 6. Nondum etiam (vt plerique omnes opinantur) humato aut sepulto corpore. gloss. & Panor. cap. bonæ, 2. in fin. de elect. Quam ipse sententiam, & honestati & pontificijs constitutionibus repugnantem, dict. ca. bonæ, in fin. & c. nullus, 79. dist. recipiendam nūquam censui.
- 8 Prouidere † tamen debent ij ad quos ea res pertinet, de beneficio intra sex menses. d. cap. nulla, ab hora mortis cognita: gloss. cap. postquam, 50. distin. aut à tempore scientiæ numerandos. cap. quia diuersitatem, in fin. de concess. præben. nisi cathedralis sit, id est, Episcopalis, Archid. cap. statutum, ad princ. de rescript. in 6. vel regularis ecclesia: quæ ob impendens maius periculum, vltra tres mensem prælato vacare non debet. cap.
- ne pro

ne pro defectu, de elect. cap. obeuntibus, 64. dist.
& dict. cap. postquam. Alioqui his omnibus casibus ad superiores gradatim fit deuolutio. cap. licet, de supp. negl. præb. & d. ca. nulla, in fin.

CAP. VIII.

De vacatione per mortem, & simplicem renuntiationem.

SUMMARI A.

- 1 *Vacatio beneficij multiplex.*
- 2 *Vacationis modus expressus ceteros excludit.*
- 3 *Morte quandoque non vacat beneficium.*
- 4 *Beneficium de mensa Pralati.*
- 5 *Renuntiare quis possit beneficium.*
- 6 *Papa papatui renuntiat.*
- 7 *Papa electus non confirmatur.*
- 8 *Renuntians per procuratorem.*
- 9 *Renuntians quando beneficium repetat.*
- 10 *Renuntiatio meticulosa valet.*
- 11 *Renuntiatio præsumitur spontanea.*
- 12 *Renuntiatio quando dicatur simoniaca.*
- 13 *Simonia non inducitur voluntate.*
- 14 *Renuntiatio in manu superioris facienda.*
- 15 *Ius ad rem, facile perditur.*
- 16 *Præsentatio ius ad rem tribuit.*
- 17 *Superior in renuntiatione quis.*
- 18 *Renuntiationi quis præstet auctoritatem.*
- 19 *Imperij electores an renuntiationem admittant.*
- 20 *Papa Imperatorem deponit.*

AD hæc porrò sciendum, beneficij vacationem multis † modis contingere. Sed his potissimum morte, renuntiatiõe (quæ vel simpliciter fit, vel ex causa permutationis) depositione, promotione & matrimonio, Qui omnes, vno vacationis verbo veniunt: gloss. c. si propter. de rescrip. in 6. & in c. quia sæpè. de præb. eo. lib. vbi præsertim eadem esset ratio. gloss. ca. cupientes. in prin. de elect. in 6. Et tametsi vnus † expressus, in odiosis cæteros excludat: c. susceptum. de rescrip. eod. lib. ideoque commodissimum sit, ea vti clausula, Aut aliàs quouis modo, glo. §. item quod monasteria. de cau. in pra. In alijs tamen negotijs, si dispar non sit ratio, reliqui omnes includuntur. Felin. c. licet. colum. 2. de offi. deleg. Quocirca lex futuri Pontificis electionem Collegio cardinalium, mortuo papa deferens: ca. vbi periculum. de elect. in 6. c. in nomine domini. 23. dist. c. 1. de renun. in 6. c. si Papa. 40. distin. censetur etiam si Papa cedat, vt Celestinus: c. 1. de renun. in 6. aut deponatur, quia hereticus: c. si Papa. 40. dist. idem ius deuoluere. Clem. ne Romani. vbi gloss. de elect. Cum & eo casu Roma. Pontifex, quantum ad apostolicam sedem, mortuus intelligatur. c. in apibus. §. ecce. 7. quæst. 1. c. 1. vt lit. pend. in 6. Cæterum de his omnibus singulatim dicendum. Morte in primis vacare beneficium, ambigit nemo. c. susceptum. de rescrip. in 6. Cum dissoluat omnia mors. §. deinceps. de nupt. coll. 4. Nisi fortè † suppressum esset ab habente potestatem beneficium, c. cum accessissent. de constitut. Aut de prælati † mensa existeret, Clem. vn. §. quidam etiam, de exces. præl. gloss. Clem. 1. de rescript. hoc est prælati mensæ ita vnitum, vt alium rectorem non haberet. gloss. d. §. quidam etiam. Hoc enim vsusfructus

ctus

Etus exemplo, c. cum constet. de pig. praelati mensa, tanquam proprietati, mortuo clerico consolidatur. d. §. quidam etiam. Denique ubi canonicatum, aut praeendarum numerus distinctus non est, Canonicae aut praebendae vacatio etiam per mortem consolidari nequit. c. dilecto. de preben. c. ex parte. de concess. preb. Nam vacatio dicitur, respectu existentiae, & numeri. Panor. c. constitutus, 2. q. de rescrip. & d. c. dilect. 7. nota. Vacat item renuntiatione, tot. tit. de renuntia. tametsi ex causa permutationis facta. c. 1. de re. perm. in 6. gl. c. si propter. de res. in 6. Rot. dec. 399. in Ant. modo de patroni consensu procedat, si beneficium sit patronatum. Pan. c. significatum de praeb. Cum enim t⁵ omnibus liceat contemnere; quae pro se sunt introducta: l. si iudex. ff. de min. l. pe. C. de pact. Liberum est cuiq; etiam in articulo mortis constituto, c. pe. ubi Pan. de renun. maiori tamen 14. annis, c. fin. de iud. in 6. proprio se abdicare beneficio. c. ex transmiss. c. in praesen. de renun. Quinimo accusato pendente lite. Et quod fortius est danato, qui provocavit. l. qui a latronib. §. si. ff. de testa. Praepos. c. studeat. 50. dist. Unde cum beneficij verbo, Papatum venire probatum sit: c. 1. de maled. poterit quoq; pontifex t⁶ Romanus, Papatum renunciare. c. 1. de renun. in 6. Nec obstat quod renuntiationem, non pro suo captu, sed superioris auctoritate de eiusdemq; assensu, fieri oporteat: c. admon. & c. fin. de renun. Papa autem, non habeat superiorem. c. nunc autem. 21. dist. Id enim non obtinet, ubi superior aliquis non extat, ad quem possit haberi recursus, c. licet. in fi. de elect. propter facti impossibilitatem. c. indemnitatibus, §. pen. de elect. in 6. Quae pariter ratione Papa t⁷ electus, plenam liberamq; administrationem consequitur. c. in nom. Do. 23. dist.

6

7

dist.

dist. non expectata vt in alijs prælatis, c. nosti. de elect. confirmatione, quando desit superior. glos. d. c. licet. in fin. Et in propria causa iudicat, c. cum venissent. de iud. vt & alius quiuis supremus princeps. l. proximè. ff. de his quæ in test. l. & hoc Tyberius. ff. de hæ. inst. Potest etiam quis beneficio renuntiare, non tantùm per se, sed per † procuratorem. l. i. §. i. C. de bo. mater. Quo casu censebitur vacare beneficium, vbi facta est à procuratore resignatio, non vbi constitutio procuratoris facta fuit. glos. Clem. i. vt lit. pen. Archi. & alij. c. 2. de præben. in 6. Denique potest beneficium verbo collatum, aut per signaturam, Bullis non confectis renuntiare, & cum alio permutari. Rebuff. §. i. de mand. Apost. in concord. Quemadmodum enim renuntiatio, ab initio voluntatis est, nemo quippe valetudinis quantumuis deploratæ, beneficio renuntiare cogitur: c. pen. de cle. ægro. ca. 2. & c. quamuis. 7. quæst. i. ita ex post facto necessitatis. c. 3. super hoc. & c. in præsentia. de renunt. ca. quam periculosum. 7. quæst. i. neque enim ius suū sponte remittenti regressus dari debet. l. quæritur. §. si venditor. ff. de ædil. edict. Poterit itaque beneficium resignatum, ab ordinario liberè conferri, & à clerico impetrari, cap. 2. de rescript. ad quod non redibit renuntians etiam ex causa permutationis sine noua collatione. glos. c. penu. de re. permuta. Docto. c. cum venerabilis, de except. Vacat si quidem vt diximus, renuntiatione beneficium: quod sine canonica institutione obtineri non potest. c. ex frequentib. de Institu. c. de regul. iur. in 6. nisi tamen † facta esset renuntiatio, ex falsa causa, quam renuntians veram putabat. cap. si beneficia. de præben. in 6. Aut aliqua ratione, inutilis reddi posset renuntiatio. quia malis al-

terius

terius artibus extorta : per dolum puta , & fraudulenta[m] æmuli suasionem, c. lectæ. de renuntia. glo. c. suggestum. 7. quæst. 1. vel metum, c. Abbas c. ad aures. c. ad audientiam, quod me. caus. siue ex persona propria, d. c. ad aures. d. c. ad audientiam. quod me. caus. siue ex persona eorum, qui potestati nostræ vel affectui subiecti sunt, l. 1. & 2. ff. de liberal. caus. l. 1. §. per alias. ff. de iniur. siue etiam ex amissione patrimonij incussum. dict. c. Abbas. Rot. 463. in no. Licet autem renuntiatio metu ¶ mero iure teneat: c. si verò, de iureiurand. ideo sit vel actione quod metus causa, vel officio iudicis rescindenda. gloss. cap. super hoc, de renuntia. præterquam vbi per capturam, & detentionem secularis potestatis, facta esset : Clement. 2. vers. sanè de pœn. noua tamen collatione opus non est. Panorm. & alij, d. c. si verò. Quo casu enim facienda est beneficij resignati restitutio, noua collatio nõ exigitur. Panormit. c. ex parte, num. 18. de restit. spol. Vt itaque planè consistat renuntiatio, libera & spontanea esse debet, d. c. Abbas, cum seq. quod in ¶ dubio præsumitur. l. Labeo. §. idem Tubero. ff. de supp. leg. Neque enim delicti præsumptio capienda est. l. merito. ff. pro soci. Nisi clericus spoliatus reperiatur. d. ca. super hoc. & c. sollicitæ. vbi Panorm. de restitut. spol. Deinde puram ¶ renuntiationem esse oportet, non tantum à pecunia, c. ordinationes. 1. quæsti. 1. d. ca. super hoc. sed & ab omni pactio[n]e. c. cum pridem. & ca. fin. de pact. c. ex parte. 1. de offic. delegat. Ne hoc, vel illo casu, simonia contrahatur. Vnde facta ea lege renuntiatio, vt beneficium Titio conferatur, gloss. & Panorm. d. c. ex parte. Panorm. c. dilecto. de præbend. aut pensionem certam resignans percipiat, Panormi. c. non satis. de Simonia. simonia-

ca

ca est, atque ideo nulla. Poteritque beneficium,
 vt vacans impetrari. Panorm. c. penul. de rer. per-
 13 mutat. Licet sola voluntas renuntiantis certum
 sperans successorem, simoniam non inducat. glo.
 & Doctor. d. c. ex parte. Felin. c. ad audientiam. 2.
 14 colum. 3. de rescript. Oportet tamen denique de pa-
 troni consensu (vt diximus) si Ecclesia patrona-
 ta sit, Panorm. ca. significatum. de præben. & su-
 perioris authoritate renuntiationem fieri, c. ad-
 monet. & c. fin. de renunt. c. denique. 6. quæstio. 3.
 neque enim abdicare se sacerdotio, vt nec pote-
 state seculari, quispiam suo sensu potest. l. lega-
 tus. ff. de offic. præsid. In præiudicium scilicet
 Ecclesiæ, aut superioris. c. non oportet. 7. quæsti.
 1. c. mulieri. 33. quæsti. 5. Quibus per quasi contra-
 ctum ad administrationem se obligauit, c. nisi. §.
 verum. de renuntia. nam in damnum (clerici re-
 nuntiantis) effectum habere potest renuntia-
 tio. gloss. c. quod in dubijs. de renunt. Cumque quan-
 tum in se fuit abierit beneficio, tacita pactio-
 ne egisse videtur, ne peteret. l. si vnus. §. si. ff. de pact.
 c. cum appellationibus, de appellat. in 6. Hæc au-
 tem vera sunt siue expressè, siue tacitè renuntie-
 tur. Panormit. c. ex ore reprobata. gloss. de ijs que
 fiunt à maiori. Vnde licet apprehensione secundi
 beneficij videatur habere clericus primum pro-
 derelicto: ca. de multa. de præben. poterit tamen
 superior, sine quo dimitti non potuit sacerdoti-
 um: d. c. admonet. ad illud clericum reuocare. Pa-
 normit. d. c. ex ore. & d. c. de multa. Sanè literis ad
 beneficia, superioris etiam sprete authoritate, li-
 berè quis renuntiat. c. ad audientiam. 2. de rescri.
 c. sanè. de renunt. Etiam tacitè, Clemen. gratiæ.
 de rescript. neque enim hoc casu superioris in-
 terest, cum nullum sit clerico quæsitum ius in re,
 Rot.

Rot.290.in Anto. ad rem. gloss. c.veniens. dere-
nunc. Et tamen si ius ad † rem quæri nonnulli pu- 15
tent: non tamen id obligat clericum beneficio.
Panormit.d.c.ad audientiam.2. notab. multo que
facilius à nobis euellitur. l. si sponsus. §. si mari-
tus. ff. de donat. inter vi. l. qui autem. in princip.
ff. quæ in fraud. Eadem que ratione dixerim, ele-
ctum ante confirmationem, in manibus eligen-
tium, sine alia superioris auctoritate, gloss. c.2. de
in integ. restituit. Deci. c. postquam. colum.2. de
electio. præsentatum que, priusquam instituatur,
Rot.328. in not. in manibus solius patroni, bene-
ficio renuntiare posse. Cùm & electio, cap. fin. de 16
translat. episco. & † præsentatio, c. dilectus, vbi
Innocen. de offi. deleg. solum ius ad rem tribuat.
In beneficij præterea litigiosi renuntiatione, si
tamen ius anceps sit & ambiguum, superioris au-
thoritas non desideratur, c.2. de in integr. restitu.
Panormit. c. quod in dubijs. de renunt. Superio- 17
rem autem † hic appello, non collatorem, sed e-
um qui potestatem habet instituendi, & destitu-
endi: gloss. Clem. vn. de renunt. vt Papam, † c. de 18
nique.6. quæst.3. legatum à latere, c. si Abbatem. §.
fin. de elect. in 6. Episcopum, ca. cum ex iniuncto.
§. fin. de hæret. c. nullus. 16. quæsti.7. & capitulum
sede vacante. Panorm. c. cum olim. de maior. &
obed. Qui vero solam haberet conferendi pote-
statem, veluti executor datus ad prouidendū re-
nuntiationem admittere non posset, Rot. decis.
218. & 431. in Ant. nisi hoc ei nominatim esset iniū-
ctum, c. dudum in princ. de præbend. in 6. Et gene-
raliter, qui iure speciali beneficium confert, quo-
niam destituere non potest, c. ea quæ. §. præcipi-
mus, vbi Panormit. de stat. monach. resignationi
auctoritatem non interponit. gloss. & Panormi.
d.c.

- 19 d.c. cum ex iniuncto. §. fin. Vnde nec t electores imperij, qui Cæsarem destituere nequeunt, eiusdem renuntiationem admittent. Bald. l. Barbarius, ad fin. ff. de offi. prætor. Sed hoc Romano Pontifici reseruat, qui potest t Cæsarem ex causa deponere. c. ad apostolicæ, de re iud. in 6. c. alius. 15. quæst. 6.

CAP. I X.

De renuntiatione, quæ fit ex causa permutationis.

SUMMARI A.

- 1 Renuntiatio ex permutatione permissa.
- 2 Permutatio vnde effectum sumat.
- 3 Tractatus non infert consensum.
- 4 Reseruat is Papa auctoratur.
- 5 Abbates exempti, Ecclesias plenè habent.
- 6 Capitulum, sede vacante admittit renuntiat.
- 7 Prohibitum vna via, altera non permittitur.
- 8 Permutans non exprimit beneficia.
- 9 Optio non impedit permutationem.
- 10 Permutatio quando presumatur iniusta.

1 **Q**VAE dicta sunt in renuntiatione simplici, in ea quoque obtinent quæ fit ex t causa permutationis. Possunt siquidem omnia beneficia, si tamen vnita non sint, Rot. 160. in not. superioris accedente consensu, liberè permutari. c. cum olim & tot. ti. de rer. permutat. Tamen si nō in titulum, sed in commendam possideantur, Panormi. dict. c. cum olim. aut pro duobus vnum commutetur, siue proprietatis Iure, c. cum venerabilis. de excep. siue tituli, Frede. tract. permut.

q.15. Doct. d. c. cum venerabilis. & nōdum adepta
 sit possessio. Imol. Clem. vn. de rerum permutat.
 Cum beneficium acceptatione clerici sequuta, e-
 ius continuò fiat. c. si tibi absenti. de præbē. in 6.
 De beneficijs † autem proprijs, consistant cōmu- 2
 tationes. c. vnic. de re. permut. eod. lib. Nec his ob-
 stat quod à traditiōe initium sumat permutatio,
 l. i. ff. de rer. permut. & pro spiritualibus nihil da-
 ri tradive possit. c. quam Pio. i. q. 2. Non enim ex
 possidentium beneficia consensu, sed ex superio-
 ris imperio, & autoritate pendet, roburq; acci-
 pit permutatio. c. quæsitum, c. cum olim, & c. pe-
 nu. de rer. permut. c. inter cætera, & c. maiorib. de
 præbend. Licet enim clerici tractare de permu-
 tando, priusquam superior a deatur, liberè vale-
 ant: gloss. Clem. vni. de rer. permut. quando qui- 3
 dem non infert, deliberatum † consensum, tracta-
 tus. ca. tua, de ijs quæ fiu. à prælat. c. fin. de ijs quæ
 fiunt à maior. per se tamen Ecclesiastica benefi-
 cia, permutare nullo modo possunt. c. penult. vbi
 Panorm. de rer. permutat. Sed hoc totum in supe-
 rioris manu positum est, c. inter cætera. de præ-
 ben. ca. i. & d. c. quæsitum. de rer. permutat. cuius
 autoritas, omne vitium purgat. l. furti. §. qui
 iussu. ff. de infami. c. nisi, de præben. Superiorem
 autem hic immediatum intelligo, c. sicut vnic. de
 excess. prælator. id est episcopum, d. c. quæsitum.
 Si ad eum iure communi, spectat institutio, siue
 collatio, Panor. d. c. cum ex iniuncto. in fin. Rot.
 398. in not. & beneficia non sint reseruata: quorū
 permutationi, † solus Papa autoritatem inter- 4
 ponit. Episcopo vero Rot. 23. in notab. inferior,
 hac prærogatiua nullatenus vtitur. gloss. Clemē.
 de rerum permutat. Nisi iurisdictionem haberet
 Episcopalem aut quasi. ca. Abbates. in fin. de pri-
 uileg.

- 5 uileg. in 6. Veluti ꝑ Abbas Cistercien. Cluniacen. aut alius exemptus, ad quem cū Ecclesia pleno iure pertineat: gloss. Clem. attendentes, ver. 1. de stat. monach. & in Cleme. 1. de reb. Ecclesiasti. in eius monasterio Episcopus nihil exercet. cap. ea
- 6 quæ. vbi Panormi. de statu monach. Capitulum ꝑ quoque sede vacāte, authoritatem præstabit permutacioni. gloss. Clement. vni. de rer. permutat. cum hoc sit iurisdictionis episcopalis, in qua capitulum omnimodo succedit. cap. cum olim. vbi Panorm. de maior. & obed. nisi tamen vtrumque aut alterum beneficium, ad collationem solius episcopi spectaret. gl. d. Clem. vnic. Cū enim in eorum collationem non succedat capitulum, cap. illa. ne sed. vac. neque etiam in consensu. Ne
- 7 quod ꝑ vna via vetitum est, altera permittatur. c. cum quid. de regul. iur. in 6. Cum verò aditur superior, non ꝑ obstringuntur permutantes, de alijs beneficijs quæ habent, mentionem facere. Felin. ca. in nostra. colum. 2. de rescript. nisi superior ille esset Roma. Pontif. Rot. decis. 593. in Antiqu. Nec debent nisi permutantibus, beneficia ex causa bona fide resignata conferri. d. Clem. vnic. Adeò quidem vt ꝑ nec optio, ex consuetudine, antiquiori clerico competens, permutacionis effectum impediatur. c. vni. de rer. permutat. in 6. Card. d. Clemea. vni. quæsti. 16. nec obstat quod dicitur, per gratiam expectatiuam non impediri optionem: c. fin. de consuetu. in 6. cum nec per illam permutatio impediatur. d. c. vni. de rer. permutat. in 6. Et vtroque casu ideo, quia gratia mandat prouideri de beneficio, nulli de iure debito. c. dudum de præben. eod. libr. Quæ ratio nostro casu cessat cum permutantibus beneficia esse debita probauerimus. dict. Clement. vni. Enimvero
- quo-

quoniam superioris præsentia, & autoritas, omnem fraudis suspicionem tollit: l. furti. §. qui iussu. ff. de infami. cap. nisi de præbend. delicti- que præsumptio refugienda est, l. merito. ff. pro soci. permutationem iustam esse, & ex honesta affectione processisse, credendum est. Nisi in diuersum probabilis nos vrgeat coniectura. Veluti si permutetur † cum pingui, tenue beneficium. c. quia verisimile, de prælum. Neque enim verisimile est, quem ita prodigere suum, vt opulentum sacerdotium, pro modico, sine causa resignet. ca. 1. de cle. non resi. c. super hoc, de renunt. Et quanuis hæc sola præsumptio, ad probationem, & sententiam non sufficiat: Rot. 129. in Antiq. alijs tamen adiuta circumstantijs, concluderet: veluti si senex, & valetudinarius, nepoti adolescēti, pro tenui beneficio, pingue & opulentum ex causa permutationis daret. Panorm. d. c. 1. & d. c. quia verisimile. Rot. 301. in Antiq. Vt sic quæ non profunt singula, multa iuuent. l. sancimus. C. de test.

CAP. X.

De depositione, affecutione secundi beneficij, & reliquis modis vacationum.

SUMMARI A.

- 1 *Delinquens renuntiat beneficio.*
- 2 *Delictum antecedens ad pœnam.*
- 3 *Homicida, beneficio non priuatur statim.*
- 4 *Vacatio primi, quando ad eptione secundi.*
- 5 *Titulus non irrogat pœnam. c. de multa.*
- 6 *Episcopi beneficia quando vacent.*
- 7 *Electus an habeat ius, & nomen episcopi.*

C 2

8 Epi-

8 *Episcopatus non vacat adeptione beneficij.*9 *Matrimonio vacat beneficium.*10 *Nuptiæ illegitimæ, an inducant vacationem.*11 *Sponsalia non faciunt vacare beneficia.*

- 1 **D**EPOSITIONE † quoque ac priuatione, quæ propter graue delictum, veluti homicidium, c. cum non ab homine de iud. simoniam, ca. 2. de simon. & periurium, c. querelam de iur. inducitur: promotione, c. de multa de præben. & matrimonio, c. 1. & c. diuersis de cler. coniug. renuntiationem, sed tacitam induci dicunt: atque ideo vacare beneficium. gloss. c. si propter de rescrip. in 6. Qui imprimis tam grauitè delinquit, beneficium pro derelicto habere creditur, c. 1. §. sacri de homi. in 6. in poenam legis consentiens. l. imperatores. ff. de iure fis. Accur. l. 1. §. bestias. ff. de postul. Est † quippè delictum, antecedens ad poenam. l. quæsitum. ff. qui & à quib. l. aliud. ff. de verb. sign. Antecedenti autem consensum præstans, in consequenti quoque consentire videtur. l. & si non cognitio. C. si contra ius. Sanè verò diximus depositione vacare beneficium: quia solo crimine, Clericus illo non priuatur. d. c. cum non
- 2 ab homine. Etiam si esset † infidiosus homicida, c. clericis. ne cle. vel mona. c. ex literis de excess. prælato. quem aded sacri canones detestantur, vt vix cum eo Papam dispensare posse velint. c. mirror. 50. distinct. Panorm. c. sicut dignum de homicid. Promotione præterea, hoc est † adeptione alterius beneficij curati, eiusdemque pacifica possessione apprehensa, prius (quod eo ipso clericus deseruisse velle indicatur.) Clemen. gratiæ de rescript. ipso iure, cap. dudum. 2. ad princip. de electio. vacare iuris est certissimi. ca. de multa de præ-

præbend. c. commissa, de electi. in 6. & extra. execrabilis. Et si ex gratia plures dignitates, aut beneficia, cum cura haberet, & insuper aliud sine gratia reciperet, possessio huius ultimi faceret omnia vacare. Clemen. si plures de præbend. Solus autem † titulus hanc pœnam non irrogat. Sed 5 naturaliter oportet, beneficij possessionem apprehendere. dict. c. de multa. ibi receperint. Quæ solo animo hic, (sicuti in ciuilibus) nunquam acquiritur. glo. §. ordinarij. de pact. poss. in prag. Huic verò pœnæ locus est, etiam in dignitatibus, beneficijsque regularibus, ca. cum singula de præben. in 6. Prioratibus manualibus, Clemen. I. de sup. negli. præl. & vicarijs perpetuis. Clemen. I. de offic. vicar. Cessat autem † in episcopo, cuius beneficia post electionem etiam, confirmationem, & adeptam possessionem, nisi eo consecrato, c. ordinationes, 75. distin. ca. quoniam, 100. dist. aut decurso tempore de consecrandis, (quod trium mensium spatium post confirmationem clauditur) ca. cum in cunctis. §. cum verò de electio. non vacant. Cùm non † ante episcopi nomen habeat, sed electi: glof. c. 1. de relig. do. nec ecclesiam 7 pleno iure nactus sit: gloss. d. §. cum vero. utpote cui crimen adhuc obijci possit. c. super his de accus. Quique necdum quæ sunt ordinis valeat exercere. c. transmissam, de electio. Primum autem beneficium non amittit, nisi qui secundum plene est consequutus. d. ca. commissa. & d. c. de multa. Quæ ratione Episcopi consecrati, qui nondum possessionem adeptus est, non vacant iure beneficia. Licet vsus Curia Romanæ, hoc non recipiat. gloss. Clemen. I. ut lit. pend. Et eo casu primum beneficium vacare negamus, quo posterioris fructus, non posset clericus percipere,

- cap. si tibi concessio, de præbe. in 6. cum tunc non dicatur secundum recepisse. l. 3. §. 1. ff. commod. Ceterum licet per Episcopatum plenè quæsitum, priora beneficia vacent : dict. §. cum verò. per
- 8 † ademptionem tamen dignitatum, vel beneficiorum non vacat Episcopatus. cap. cum nostris, de concess. præb. Cum Papa inconsulto, Episcopatū dimittere nemo possit. ca. quanto, c. inter, & cap.
- 9 fin. de translati. episcop. matrimonio † denique, non secuta etiam copula, clericus ipso facto, beneficium quod habebat, perdit. cap. 1. ca. diuersis, de cler. coniuga. Illud enim pro derelicto habuisse intelligitur, actum omninò contrarium clericatui exercens. ca. ex transmissa, de nenunt. ca. cum renuntiatur, 32. quæst. 1. Quæ ratio cum in eo quoque vigeat, qui nuptias non iure contraxit : quantum enim in se fuit, beneficium deseruit. d. ca. ex transmissa. Dicendum per matrimonium
- 10 † cum consanguinea, aut aliàs de facto contractū amitti beneficium. Panor. d. ca. 1. de cler. coniug. Nam & idem dicimus in possessione secundi beneficij, de facto apprehensa, c. quanto, de transla. epif. c. eum qui, de præb. in 6. Et dici solet, in contrahendis nuptijs, non iuris effectum, sed animi destinationem attendi. l. eum qui, C. de adult. ca. nuper, de biga. Idemque vbi nuptiæ legitimæ fuissent, si vxor non consummato matrimonio, monasterium (quod potest) ca. ex publico, de cōuer. coniug. ingrederetur. Et ideo noua collatione erit opus. Doct. d. ca. 1. Neque enim ius semel extinctū, reuiuiscit, tametsi cesset causa extinguēs, ca. quam periculosum, 7. qu. 1. c. quæris, de conse.
- 11 dist. 4. Per sponsalia † verò non vacare beneficia, verius est. l. ea quæ, ff. ad municip. Cum nec ademptione beneficij curati, primum vacet, nisi post
 appre-

apprehensam possessionem. c. si quis iam translatus, 21. quæst. 2. & dict. cap. de multa. Et hæc dicta sint sufficienter circa primam Tractatus nostri partē. Valentia Allobrogum vltima Octob. 1547.

Pars secunda.

CAP. I.

Qui possint conferre beneficia, & primùm de Romano pontifice, eiusque vicegerente.

SVMMARIA.

- 1 *Papæ in beneficijs summa potestas.*
- 2 *Papæ sine causa non priuat beneficio.*
- 3 *Papæ pastor, non princeps.*
- 4 *Assentatores taxantur.*
- 5 *Papæ non potest quodlibet.*
- 6 *Papæ quando non parendum.*
- 7 *Papæ concurrat cum ordinario.*
- 8 *Patronatæ an sint de reseruatjs.*
- 9 *Electiuæ dignitates non vacant in curia.*
- 10 *Ecclesiæ verbo, an Episcopatus & abbatia veniant.*
- 11 *Reseruatj beneficij odiosa est.*
- 12 *Electiuæ beneficia quæ dicantur.*
- 13 *Litigiosum beneficium, est reseruatum.*
- 14 *Reseruatj inutilis, non afficit.*
- 15 *Gallicana ecclesiæ recepit pragmaticam.*
- 16 *Commenda, an inducat reseruationem.*
- 17 *Vicegerens Papæ an conferat.*